

Genetix Crime Unit

Monsantos 7

största synder

En granskning av fallet Monsanto

Nittio procent av genetiskt modifierade organismer (GMO) och GM-utsäde tillverkas och ägs av ett enda amerikanskt företag som heter Monsanto, och de vill inte att vi ska få veta när GMO finns i vår mat. Många konsumenter runt om i världen är emot GMO på bord och i jord, i vår mat och i lantbrukets grödor, därför att genetisk modifiering har kopplats till hälsorisker, minskad biologisk mångfald, ökad användning av växtgifter och andra miljöproblem. ¹

Monsantos kamp för att sprida sina GMO i livsmedel och grödor till hela världens befolkning

Monsanto plan är att göra världens jordbruk och livsmedelsproduktion till ett stort genetiskt experiment. Men deras framgång har hittills varit mycket begränsad. Endast en procent av världens jordbrukare använder GMO. Dessutom är åttiofem procent av GM-grödorna koncentrerade till endast tre länder: USA, Argentina och Kanada, och hittills endast fyra olika GM-grödor (bomull, raps, soja och majs) har egentligen odlats i kommersiell skala.

I de flesta delar av världen (t.ex. i Europa, Ryssland, Afrika och de flesta länder i Latinamerika och Asien) vägrar stora livsmedelsföretag och återförsäljare att sälja GMO. Det finns också regeringar som förbjuder odling av GM-grödor eller vägrar importera GMO.

Som svar på ökande kritik har Monsanto försökt göra sin offentliga bild mer grön. Företagets årsrapport för 2007 heter "Tillväxt för en bättre värld" och det låter nästan som om Monsanto skulle ha förvandlats till en välgörenhetsorganisation.

Detta är bara en fasad. Det verkliga Monsanto är först och främst ute efter att tjäna pengar. Deras tydliga strategi är att göra världens jordbrukare beroende av deras patenterade utsäde, växtgifter och bekämpningsmedel. Enligt vårt protokoll, som vi demonstrerar nedan, visar vår granskning av fallet Monsanto att företaget inte tvekar att sopa undan allt annat - hållbart jordbruk, miljö, jordbrukares levebröd och konsumenters intressen - om det krävs för att uppnå företagets mål för marknadsdominans.

GREENPEACE

Monsantos 7 största synder

Agrokemiska företag som Monsanto döljer systematiskt sanningen om hur mycket man egentligen vet om riskerna med genteknik för lantbrukare och konsumenter. I denna granskning dekonstruerar vi Monsanto's "löften" till världen (från deras hemsida) och exponerar den bistra verkligheten.²

1

MONSANTOS LÖFTE

Dialog: Vi kommer att lyssna noga till olika åsikter och föra en tankeväckande dialog för att bredda vår förståelse för olika frågor för att bättre kunna hantera behov och intressen från samhället och varandra.

SANNINGEN AVSLÖJAD

Monsanto hoppar av en FN-ledd studie eftersom den inte ger gynnsamma resultat

I januari 2008 avgick Monsanto - tillsammans med två andra GM-företag - från International Assessment of Agricultural Science and Technology for Development (IAASTD), ett FN-lett globalt initiativ med en mångfald av uppdragsgivare som engagerar över 4 000 experter under tre år. IAASTD avser att kartlägga hur vetenskap, teknik och ackumulerade goda jordbruksmetoder kan användas för att minska hunger och förbättra livskvaliteten för människor på landsbygden i utvecklingsländer. Men när Monsanto funnit att förslaget till betänkande inte okritiskt främjade GM-grödor, beslutade man sig för att dra sig ur. Tydligt är företaget inte intresserade av god vetenskaplig kunskap när det inte passar affärsplanerna.³

SANNINGEN AVSLÖJAD

INDONESIEN: Mutor från Monsanto slutar i domstol

Januari 2005 tvingades Monsanto betala 1,5 miljoner dollar i skadestånd till den amerikanska regeringen över en muta företaget betalt i Indonesien i ett försök att kringgå kontrollåtgärder av företagens nya gentekniska bomullsgrödor.⁴

2

MONSANTOS LÖFTE

Öppenhet: Vi skall se till att information finns tillgänglig och är begriplig.

SANNINGEN AVSLÖJAD

USA: Monsanto driver kampanj för att undergräva konsumenternas rätt till information

I USA har flera stora mejeriproducenter och livsmedelsföretag slutat använda Monsanto's rekombinanta tillväxthormon för nötkreatur, som även kallas rBGH eller rBST, från mjölk tillverkningen. Detta tillväxthormon som produceras med genetiskt modifierade bakterier är känt för att orsaka skador på kor⁵ och misstänks leda till hälsorisker för människor. Emellertid, i en attack mot konsumentens rätt att få veta, har Monsanto stämt Oakhurst, ett mejerikooperativ i amerikanska delstaten Maine. Monsanto har försökt tvinga dem och andra mejerier att stoppa försäljningen mjölk med texten "rBGH fri" eller "rBST fri" på etiketterna.⁶

SANNINGEN AVSLÖJAD

Tyskland: domstolsförhandling enda sättet att få information från Monsanto

I juni 2005 beordrade en tysk domstol Monsanto att lämna ut en nedtystad rapport om utfodringsstudier på råttor, relaterade till företagens genetiskt modifierade majs MON863. Beslutet kom efter en begäran från Greenpeace att få tillgång till dokumentet enligt Europeiska Unionens lagstiftning. Monsanto har konsekvent försökt förhindra publiceringen av det 1000-sidiga dokumentet. När dokumentet äntligen blev tillgängligt för alla, blev det snart uppenbart varför Monsanto hade försökt tysta ned resultaten. Oberoende forskare som har studerat Monsanto's utfodringsförsök drog slutsatsen att råttor som utfodrats med GM-majs (MON863) visar "tecken på toxicitet" i bland annat njurar och lever.⁷

3

MONSANTOS LÖFTE

Delgivning: Vi kommer att dela med oss av kunskap och teknik för att främja vetenskaplig förståelse, för att förbättra jordbruk och miljön, för att förbättra grödor, och för att hjälpa jordbrukare i utvecklingsländer.

SANNINGEN AVSLÖJAD

"Vi invänder starkt emot att bilden av fattiga och hungriga från våra länder används av stora multinationella företag att driva igenom en teknik som varken är säker, miljövänlig eller ekonomiskt fördelaktig..."

- Delegater från 20 afrikanska länder till FN:s Livsmedels- och Jordbruksorganisation i möte om växtgenetiska resurser.⁸

Hunger är ett problem som påverkas av livsmedelsdistribution, bristande tillgång till mark, vatten och inkomst, inte tillgången på mat, vilket har påpekats av experter såsom Amartya Sen, den indiske ekonomen och nobelpristagaren. Dessa problem löser man inte genom att införa GMO. Tvärtom:

GM-grödor kommer sannolikt att förvärra hungerproblem och skuldsättning för småskaliga jordbrukare, eftersom de kräver stora investeringar i dyra frön och stora mängder bekämpnings- och gödningsmedel.

4

MONSANTOS LÖFTE

Fördelar: Vi kommer att leverera högkvalitativa produkter som är till nytta för våra kunder och till miljön, med sund och innovativ vetenskap, och tankeväckande och effektiv förvaltning.

SANNINGEN AVSLÖJAD

Monsantos GM-bomull blev ett misslyckat val för indiska bönder

Ett dotterbolag till Monsanto i Indien, Mahyco-Monsanto, har jobbat för att främja genetiskt modifierad bomull sedan 2003. Monsanto hävdar att GM-bomull (även känd som "Bt-bomull") minskar skador från skadedjur, ökar avkastningen och höjer jordbrukarnas inkomster. Men påståendena från Monsanto förverkligades aldrig eftersom GM-bomullen misslyckades med att kontrollera dessa skadedjur. 9 En koalition av lantbruksorganisationer från Andhra Pradesh, en av Indiens största stater för bomullsodling, publicerade ett uttalande att "även om Bt-bomull framhölls vitt och brett med påståendet att det skulle minska den totala kostnaden för odling genom att minska antalet sprutningar med gifter och därmed kostnaderna för konsumtion av bekämpningsmedel, misslyckades det helt med att uppfylla detta löfte. I själva verket ökade kostnaderna för odling för alla kategorier av jordbrukare."¹⁰

Trots uppenbart usla resultat erkände inte Monsanto misslyckandet med grödorna, och företaget erbjöd heller inte någon kompensation till jordbrukarna. Tvärtom ökade de sin reklamverksamhet för användning av Bt-bomull inför den kommande säsongen.¹¹

SANNINGEN AVSLÖJAD

GM-majs för kostsam för jordbrukare i Filippinerna

Under 2004 beslutade Thomas Datinguino - en småskalig jordbrukare i kommunen Naujan, på ön Mindoro i Filippinerna - att odla Monsanto's GM-majs (som också kallas Bt-majs) efter att han lockats av bolagets löfte att majsen skulle "garantera ökad avkastning". Men Datinguino fann att kostnaderna (inklusive höga utsädespriser och ökade användning av kemikalier) i samband med Bt-majs var så höga att alla vinster gick om intet.

Datinguino: "När jag först planterade GMO var det så många utgifter så att jag inte tjänade någonting. Jag var mycket besviken på Monsanto's utsäde och jag kommer aldrig att plantera det igen."¹²

5

MONSANTOS LÖFTE

Respekt: Vi kommer att respektera religiösa, kulturella och etiska aspekter för människor över hela världen. Säkerheten för våra anställda, de samhällen där vi verkar, konsumenter och miljön kommer att vara vår högsta prioritet.

SANNINGEN AVSLÖJAD

Frankrike, Sydafrika och Sverige: Monsanto döms för falska påståenden om säkerhet

I januari 2007 dömde en fransk domstol Monsanto för att oriktigt påstå att Roundup är ett "biologiskt nedbrytbart" gift. Roundup är företagets mest sålda herbicid som sprutas i stora mängder på GM-grödor. Det är känt för att vara skadligt för miljön och människors hälsa. Efter det franska domstolsbeslutet tvingades Monsanto att ta bort orden "biologiskt nedbrytbart" från behållare med Roundup i Frankrike.¹³

Bara några månader efter detta domstolsbeslut i Frankrike blev Monsanto tillsagda av Advertising Standards Authority (ASA) i Sydafrika att återkalla en annons där det felaktigt påstods att "inga dokumenterade vetenskapliga eller medicinskt negativa reaktioner har någonsin rapporterats på genmodifierat livsmedel".¹⁴

I Sverige beslöt Marknadsetiska rådet i en dom 1998 att Monsanto reklam för Roundup var vilseledande och stridande mot reglerna för miljöreklam, och att företaget "handlat i strid med god affärssed genom att i reklam för bekämpningsmedlet Roundup använda felaktiga och vilseledande påståenden om medlets giftighet för djur och människor samt på ett förenklat och felaktigt sätt beskriva vad som händer vid medlets kontakt med jord och om medlets nedbrytning i jorden."¹⁵

6

MONSANTOS LÖFTE

Agera som ägare för att nå resultat: Vi kommer att vara tydligare i vår inriktning, roll och ansvar, bygga upp starka relationer med våra kunder och externa partners, fatta kloka beslut, se över våra resurser, och ta ansvar för att uppnå avtalade resultat.

SANNINGEN AVSLÖJAD

Monsanto vs amerikanska jordbrukare

En rapport från 2007 från USA-baserade Center for Food Safety (CFS)¹⁶ dokumenterar Monsanto stämningar av amerikanska jordbrukare. Rapporten beskriver tusentals utredningar, nästan 100 stämningar och ett stort antal konkurser.

CFS avslöjar: Monsanto äger sitt GM-utsäde samt frön från växter som odlas från dessa frön. Jordbrukarna har åtalats för att spara utsäde från en säsong för att kunna plantera igen nästa säsong (en urgammal praxis), även när Monsanto GM-grödor oavsiktligt har smittat jordbrukarnas områden.

Efter omfattande forskning och många intervjuer med jordbrukare och advokater, konstaterade CFS att Monsanto använder sig av långa utredningar och hänsynslösa rättstvister. Den största enskilda dom som hittills fallit till förmån för Monsanto som ett resultat av en stämning av en jordbrukare är \$3.052.800. Totalt uppgår de registrerade domsluten till förmån för Monsanto för stämningar till över 15 miljoner dollar. Jordbrukarna har betalat i genomsnitt \$412,259 i en rad olika domslut. De patent som Monsanto kunnat ta på sina GM-frön har gjort amerikanska jordbrukare nästan helt försvarslösa inför dessa tvister. Det har lett till en helt ny era i USA där jordbrukare kan drabbas av stämning och trakasserier för att de gör vad de alltid har gjort: att spara utsäde.

Ingen jordbrukare är säker från Monsanto långa räckvidd. Enligt CFS-rapporten har jordbrukare också blivit stämnda efter att deras fält blivit förorenade av pollen eller frön från någon annans genetiskt modifierade grödor, när gentekniskt utsäde från föregående års gröda har grott eller "varit frivilligt" på områden som planterats med icke-GMO under det kommande året.

7

MONSANTOS LÖFTE

Skapa en bra arbetsplats: Vi skall säkerställa mångfalden av människor och tankar; främja innovation, kreativitet och lärande; praxis inklusive lagarbete, och belöna och ge vårt folk ett erkännande.

SANNINGEN AVSLÖJAD

Tidigare anställd vid Monsanto

"Jag lämnade bolaget för att jag uttryckt min oro över införandet av GMO i Rumänien. Jag trodde att varken Rumänien eller bolaget var redo och i stånd att övervaka och kontrollera GM-teknik." ¹⁷

- Dragos Dima, tidigare chef för Monsanto i Rumänien, som lämnade företaget 1998.

DÄRMED KAN FALLET ANSES VARA AVSLUTAT

Monsanto är skyldig enligt anklagelserna för brott mot naturen, brott mot jordbrukarnas rätt att odla, och konsumenternas rätt att äta GMO-fria grödor och livsmedel.

VÅR DOM

Stoppa odling av GMO och fokusera i stället all kraft på GMO-fria grödor och livsmedel som är grundade på principerna om hållbar utveckling, skydd av biologisk mångfald och ge alla människor tillgång till säker och näringsrik mat.

Greenpeace | Genetix Crime Unit

Greenpeace International

Ottho Heldringstraat 5,

1066 AZ Amsterdam,

Nederländerna

tel +31 20 718 2000

fax +32 20 514 8151

www.greenpeace.org

Mars 2008

(Svensk översättning och bearbetning våren 2009)

Greenpeace Nordic

Hökens gata 2, Box 151 64, 104 65 Stockholm, tel. 08-702 70 70

www.greenpeace.se

E-post: info@nordic.greenpeace.org

Referenser:

¹ <http://www.greenpeace.org/international/press/reports/genetic-engineering-exposed>

² http://www.monsanto.com/pdf/pubs/2007/pledge_report.pdf 3 Deserting the hungry? Nature editorial 451: 223-224, 17 Januari 2008.

⁴ Financial Times. Jonathan Birchall. 6 Januari 2005

⁵ Dohoo, I., Leslie, K., Descôteaux, L., Shewfelt, W. 2003. A meta-analysis review of the effects of recombinant bovine somatotropin 1 and 2. Canadian Journal of Veterinary Research 67: 241-251 och 252-264

⁶ <http://www.gene.ch/genet/2003/Jul/msg00073.html>

⁷ http://www.greenpeace.org/international/press/releases/seralini_study_MON863

⁸ <http://www.cabinetoffice.gov.uk/upload/assets/www.cabinetoffice.gov.uk/strategy/gaiafoundation2.pdf>

⁹ Kranthi, K.R., Naidu, S., Dhawad, C.S., et al 2005. Temporal and intra-plant variability of Cry1Ac expression in Bt-cotton and its influence on the survival of the cotton bollworm, *Helicoverpa armigera* (Hübner) (Noctuidae: Lepidoptera). Current Science 89:291-298.

¹⁰ http://www.grain.org/research_files/BT_Cotton_-_A_three_year_report.pdf

¹¹ <http://www.monsantoindia.com/monsanto/layout/pressreleases/nanaapr2805.asp>

¹² <http://www.greenpeace.org/seasia/en/press/reports/rpt-ge-bteconomics>

¹³ Agence France Presse, 26 januari 2007

¹⁴ <http://www.asasa.org.za/ResultDetail.aspx?Ruling=3719>

¹⁵ <http://www.marknadsetiskaradet.org/monsanto>

The Greenpeace logo, featuring the word "GREENPEACE" in a bold, green, sans-serif font.